

В заключении предлагаем **некоторые рекомендации по формированию эстетической культуры будущего учителя иностранного языка:**

1. Использовать возможности всего учебно-воспитательного процесса в высшем учебном заведении для формирования эстетической культуры будущего учителя иностранного языка.
2. Углубит взаимосвязь каждого раздела учебного материала с задачами формирования эстетической культуры студента.
3. Расширяют межпредметные связи, создавая интегрированные занятия и курсы.
4. Увеличит количество часов на дисциплину «Страноведение».
5. Организовывать эстетическую, поисково-творческую деятельность студентов, варьируя применение различных методов и форм.
6. Ориентировать студентов на воспитательную работу с детьми по формированию основ эстетической культуры.
7. Воспитывать эстетику общения студентов, создавая благоприятный нравственно-психологический климат в коллективе.
8. Включать студентов в подготовку и проведение всех внеаудиторных мероприятий и творческих занятий, в художественную и исполнительскую деятельность.
9. Формировать эстетическое отношение к природе, людям, человеческим отношениям, продуктам труда.
10. Оперировать в качестве иллюстративного материала в учебной и внеучебной работе различными видами классического и современного искусства, приобщая к многообразию его видов и жанров.
11. Использовать элементы культуры страны изучаемого языка в учебной деятельности в процессе проведения учебных занятий, при подготовке выступлений, рефератов, рассказов, выполнении творческих заданий, упражнений.

Использованная литература:

1. Халилова Ш.Т. Формирование эстетической культуры будущего филолога. Т., «Фан». 2012.37-с.
2. Халилова Ш.Т. Формирование эстетической культуры будущего филолога. Т., «Фан». 2012.59-с.

СИҲАТ-САЛОМАТЛИКНИ САҚЛАШ ВА ЯХШИЛАШДА САЁҲАТЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ

Файзуллаев Ш.Б.

ЎЗМУ Жиззах филиали “Ижтимоий фанлар”
кафедраси катта ўқитувчиси

Тўрабеков Ш.Н.

ЎЗМУ Жиззах филиали талабаси

Аннотация: Ушбу мақолада сиҳат-саломатликни сақлаш ва яхшилашда саёҳатларнинг ижтимоий-тарбиявий хусусиятларини ўрганиш ва Ўзбекистон табиатида саёҳатбоб манзилларининг шароитлари ҳамда имкониятлари, уларнинг инсон саломатлигини таъминлашдаги ўрни ва аҳамияти, афзалликлари тўғрисида фикр юритилди.

Калит сўзлар: маҳалла, саёҳат, соғломлаштириш, туризм, ўқувчи-ёшлар.

Бугунги кунда Республикамизда она табиатни асраш, табиий мувозанатни сақлаш умумхалқ ва умуммиллий ҳаракатга айланди. Ундан ёш авлодни ватанпарварлик ва она табиатга меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялашда кенг фойдаланилмоқда. Экологик саёҳатлар

ёшларни жисмоний тарбиялаш, уларни соғломлаштириш ишларининг муҳим таркибий қисми ҳисобланади. Фақат унга қизиқиш, астойдил шуғулланиш асосида муайян саломатлик даражаларни талаб этади. Лекин, шундай бўлсада сайр-саёҳтларнинг жойлари, табиат манзаралари сиҳат-саломатликни мустаҳкамлашда маълум бир талабларни қуяди. М: мактаб ва лицей, касб-ҳунар коллежлари талабалари, олий таълим муассасалари талабалари учун ўлкани ўрганиш, табиатни муҳофаза қилиш, ноёб гуллар, дарахтларни излаб топиш, экологик вазиятларда иштирок этиш каби вазифалари олдинга қўйилган. Табиийки, бу жараёнлар фаол ҳаракатсиз амалга ошмайди. Шу сабабли ёшлар жисмоний тайёргарликка эга бўлиши, саёҳатларда эса уни камолотга етказиши лозим бўлади. Кекса аёллар ва эркаклар эса режа асосида расмий равишда (путёвка орқали) ёки танланган табиат манзарасида эркин дам олиш учун сайр-саёҳатлар ўтказишмоқда. Такидланганидек сайр-саёҳатлар иштирокчидан фаол ҳаракат қилишни (югуриш, юк кўтариш тоғларга чиқиш, турли тўсиқликлардан ўтиш) талаб этилади. Ўзбекистон табиати ва манзараларига саёҳатлар уюштиришда инсонлар учун манзур бўладиган фаол жисмоний тарбия воситаларидан фойдаланиш йўллари асослаш тадқиқот ишининг мақсади ҳисобланади. Шу асосда қуйидаги вазифаларни ўз олдимизга қўйганмиз, яъни: 1. Сиҳат-саломатликни сақлаш ва яхшилашда саёҳатларнинг ижтимоий-тарбиявий хусусиятларини ўрганиш. 2. Ўзбекистон табиатида саёҳатбоб манзилларининг шароитлари билан танишиш. 3. Кекса ёшдаги инсонлар учун саёҳатлардаги фаол ҳаракатларининг турларини ишлаб чиқиш ва тавсия этишдир. Таъкидлаш жоизки, саёҳатларнинг (туризм) шакл жиҳатдан турлари, мақсад ва вазифа ҳамда мазмун жиҳатдан бир биридан жиддий фарқ қилувчи хусусиятлари мавжуд. Яъни, сайр (экскурсия) ва саёҳат (пиёда юриш) жараёнларида асосан томоша, тарихий-маданий обидалар билан танишиш, ўрганиш, ўлкани ўрганиш, тадқиқотлар ўтказиш (биология, тиббиёт соҳаларида доривор ўсимлик, гиёҳларни топиш) кўриқхона, ўрмон хўжалиги ходимлари ва меҳнаткаш аҳолига кўмаклашиш (ҳашар каби) амалий фаолиятлар ташкил этишмоқда. Ўзбекистон мустақиллиги шароитида ишчи хизматчи, зиёли ва меҳнат фахрийлари ҳордиқ чиқарадиган дам олиш, соғломлаштириш масканлари кўпаймоқда. Уларнинг фаолиятида эса гўзал манзарали, диққатга эътиборли жойларга сайр-саёҳатлар (улов ва пиёда шаклида) қизиқарли равишда ташкил этилиб, йил сайин дам олувчи, ҳордиқ чиқарувчи аёллар ва эркаклар сони кўпаймоқда. Айниқса оилавий равишда иштирок этиш, мустақил равишда оила билан хуш манзарали жойларга бир кунлик ҳамда тунаб келиш саёҳатлари мазмунли ўтказилмоқда. “Ўзбекистон табиати”, “Ўзбекистон миллий боғи”, “Буюк ипак йўллари” каби туркумдаги телефильмлар, Ўзбекистон телерадио компанияси маҳсулотлари бўлиб уларда гўзал манзарали жойлар, сиҳатгоҳлар, оромгоҳлар, саёҳатбоп манзиллар номойиш этилиб, аҳолининг саёҳатларга бўлган қизиқиши ҳамда амалий фаолиятларнинг кўпайтирмоқда. Айниқса: Тошкент вилояти ҳудудларидаги Хумсон, Чорбоғ, Оқтош, Сойлиқ, Чимён, Белдорсой, Кумушкон каби дам олиш, оромгоҳлар, сиҳат-гоҳлар диққатга сазовардир. Мафтункор Фарғона водийсидаги хушанзарали жойлар (Шохимардон, Арслонбоб, Чотқол, Чимён ва ҳ.к.) барчанинг хавасини оширади; Иккинчи Швецария деб ном олган “Зомин шаршараси” миллий боғи (Жиззах вилояти) ва Нурота тизма тоғлари орасидаги табиат манзаралари (Кўриқхона) эшитган кишини ўзига чорлайди; Зарафшон соҳиллари, Омонқўтон ўрмонлари (Самарқанд вилояти) фақат маҳаллий ва Республика аҳолисигина эмас, ҳатто чет эл турист меҳмонларини ҳам лол қолдиради; Сурхандарё ва Қашқадарё тоғ манзараларида шар- шаралар, ноёб доривор ўсимлик ҳамда мевали дарахтлар иштирокчиларига завқ бағишлайди. Юқорида зикр этилган табиат манзаралари, уларда жойлашган соғломлаштириш масканлари у ёки бу шакл ҳамда мазмунда Сирдарё, Зарафшон, Амударё этаклари, Бухоро, Навоий, Қизилқум чўлларида ҳам ўзига хос хусусиятларни касб этмоқда. Табиат инъом этган неъматлар (манзаралар, озиқалар, доривор ўсимликлар ва ҳ.к) ва оромгоҳ сиҳатгоҳлардаги соғломлаштириш тадбирлари, сайр-саёҳатлардан намуналарни намоиш этиш. Шифокор, жисмоний тарбия таълими намоёндаларининг, соғлиқни сақлаш, уларни умрини узайтириш омиллари ҳақидаги

суҳбатлари билан таништириш; Эрталаб ва куннинг ярмида гимнастика машқлари, ҳаракатли, ўйинлар, ёқимли ҳамда ўйноқи рақсларни ижро этиш; Оилавий бўлиб кечки пайтларда хушманзарали боғлар, ҳиёбонларда сайр қилиш. Телекўрсатувдаги соғломлаштириш машқлари, сайр-саёҳатларни доимо кўриб бериш, уларни амалда бажариш. Тиббиёт, жисмоний барбия таълими ва бадий асарларда тасвир этилган узоқ умр кўришга доир мавзуларни ўқиш, амал қилиш. Халқимиз, миллатимизга эриш (ноўхшов ноодатий) бўлган бази бир иллатлардан (кийиниш, уялиш, тортиниш, дангасалик, зебу-зийнатга ботиб ўддаиб юуриш ва ҳ.к) қутилиш; Саломатлик йўлида зарур, эҳтиёжлар натижасида спорт кийимларини кийиш, ўйин майдонлари (турар жойлар) ва ҳиёбонлар сайр қилиш, югуриш, рақсларга тушиш (муסיқа остида) мақсадга мувофиқдир.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Абдумаликов Р., Холдоров Т. Туризм: Ўқув қуланма .: Ўқитувчи 1988;
2. Холлиев И., Икромов А. Экология: Ўқув қуланма Т.: Мехнат, 2001, 208 б;
3. ЎЗРнинг “Туризм тўғрисида”ги қонунини Т.: 1999. Янги тахрир. 2019. 18 июнь.

ТАФАККУР УСЛУБИНИНГ ФАЛСАФИЙ-МЕТОДОЛОГИК ТАҲЛИЛИ

Ҳосилмуродов Ислоҳ Ҳамитолим ўғли
ЎЗМУнинг Жиззах филиали “Ижтимоий фанлар”
кафедраси ўқитувчиси
Султоналиева Гулиона Шерзод қизи
ЎЗМУнинг Жиззах филиали талабаси

Аннотация: Бугунги кунда ер юзини қамраб олган глобаллашув жараёни натижасида инсоният онги ва тафаккурида кескин ўзгаришлар юз бермоқда. Айниқса, тафаккур тарзига турли хил ментал таъсирларнинг кучайиши ортмоқда. Дунёни англаш, ҳаёт ва жамият қонуниятларини ҳар томонлама идрок этиш, ер юзидаги турли халқлар ва миллатлар дунёқарабини билиш учун ҳам фалсафий тафаккурнинг аҳамияти беқиёс. Бир сўз билан айтганда, ёшларимизни фалсафий тафаккур билан қуроллантириш - давр талаби.

Калит сўзлар: Тафаккур, фикр, мулоҳаза, ақлий билиш, структура, моҳият, борлиқ, табиат, жамият, мантиқ, менталитет.

Маълумки, одамлар қадимдан «услуг» тушунчасини санъат, адабиёт, архитектура асарлари хусусиятини изоҳлаш учун ишлатганлар. Ҳозир эса, бу тушунча кенг маънода қўлланилмоқда. Тафаккур услуги, унинг структураси ва функциялари ҳақида тўхталишдан аввал тафаккурнинг ўзи нима эканлигини англаб олишимиз муҳимдир.

Табиатнинг гултожи бўлган, жамики тириклик ичида фақатгина инсонга энг буюк неъмат сифатида тафаккур берилган. Бизнингча тафаккур инсоннинг инсон эканлигини тасдиқловчи энг асосий мезондир. Тафаккурнинг ўзи “арабча сўз бўлиб фикрлаш, ақлий билиш” деган маънони билдиради. Яъни, фикрлаш билан тафаккур айнанлик хусусиятига эга. Тафаккурнинг моҳияти, унинг инсон ҳаётидаги нақадар муҳим эканлиги ҳақида мулоҳазалар қадимдан то бугунгача ҳам тўхтагани йўқ. Антик давр юнон файласуфи Платон “тафаккур ягона муносиб тангадир, фақатгина ана шу тангага ҳамма нарсани алмашиш мумкин”[1] деб тафаккурни юксак баҳолаган. Фаробий ҳам мантиқ илми, тафаккур илми ҳақида фикр юритар экан, у шундай дейди: “Бизнинг мақсадимиз ақлни хатога йўл қўйиш мумкин бўлган барча ҳолларда, тўғри тафаккурга етаклайдиган, унинг ёрдамида ҳар сафар хулоса чиқараётганда адашишга қарши эҳтиёт чораларини кўрсатадиган санъатни-мантиқ санъатини ўрганишдир”[2]. Бизнингча ҳам тафаккур инсон